

Progres și Cultură

REVISTA PEDAGOGICĂ — SOCIALĂ — LITERARĂ

CUPRINSUL :

Ancheta noastră	Comit. de red.
Ațiunea culturală la sate	Gh. Aniței
Memoria, măsurarea ei, experiențe	Zoe Segheti
Antropometria în școală	Gh. Bronzetti
Chestionar pentru portrete psihologice	I. Comănescu
O lecție de șt. naturale	Rozalia Ghergheli
Primăvară rurală	Const. Ștefăntu
Victima	Alex. Ceușianu

Cărți :

Axel Munthe: Cartea dela San Michele (Aurel Pop),
Mihail Sadoveanu: Frații Jderi (Gh. Aniței), Cezar
Petrescu: Luceafărul (g. f. c), G. G. Antonescu: Pe-
dagogie Contemporană. Probleme și curente (N. Gherlan)

Cronica mărunță.

Reviste.

Partea oficială.

Ancheta noastră.

La ancheta întreprinsă de noi am primit mai multe răspunsuri, pe care le vom publica, începând cu numărul de față.

Ținem să se știe însă dela început: nu facem acest lucru pentru că ne-ar lipsi conștiința drumului pe care trebuie să mergem, drum care nu poate fi altul decât acela impus de profesiunea noastră și de misiunea pe care o avem în Stat. — Cea mai bună mărturie despre această afirmație este însăși programul precis pe care noi l-am propus și care a fost rezultatul unor studii și discuțiuni la care au luat parte și oameni al căror trecut și situație a cucerit întreaga noastră stimă, a tuturor.

Am întreprins ancheta pentru că să facem părtași la acest lucru și pe colegii noștri din județ, să-i grupăm în jurul revistei, unde, lucrând în cel mai perfect acord, să înfăptuim acea forță unică morală de care avem atâta nevoie și care să ne facă oameni de acțiune constructivă, nu de vorbe și de paradă.

Cei de bună credință vor găsi în revistă o idee centrală, care se va continua cu fiecare număr. Nu vom rămânea însă insensibili la marile probleme pe care ni le pune tot mai imperios timpul. Chiar în numărul de față am amânat continuarea a două probleme din partea pedagogică pentru ca să dăm o atenție deosebită „Săptămânii Cărții”.

În cadrul programului nostru vom realiza sugestiile obiective ale colegiilor.

Iată părerile dlui M. Moldovanu, dela Săcalul de Pădure,



privind întrebările 1, 2, 3 și 5 din anchetă, întrebări cari se referă la programul revistei:

1. „Asupra necesității și utilității revistei noastre nu încape nici o discuție. Aceasta din mai multe motive: a) Jud. nostru are o populație eteroglotă (iar mulți români au fost maghiarizați în decursul timpului); b) minoritarii desfășoară o vie activitate în toate domeniile vieții intelectuale, pentru împiedicarea reromânizării acestui ținut; c) În trecut capitala județului, orașul Tg.-Mureș — a fost o citadelă inexpugnabilă a maghiarimii; d) Ungurii urmăresc menținerea aspectului maghiar a Tg.-Mureșului și chiar a unei părți din ținut. Au la îndemână pentru atîngerea scopului, 9 ziare. Cu ce răspundem noi etniciei (și se face atîta caz de „*numerus valahicus*“) elanulul impetuos cu care aceștia își păstrează și măresc patrimoniul lor spiritual. Gazeta Mureșului — unica foaie românească, dedicată sincer ridicării românilor din acest colț de țară — în care ne puteam așterne gândurile noastre cinstite — ne-a fost răpită. Unde este dar organul de luptă, prin care să ne afirmăm și noi românii; prin care să dăm un aspect românesc jud. sub toate raporturile. Dacă anumite socoteli de economie bugetară ne-au răpit organul, prin care să ne punem în directă legătură (spirituală) cu poporul, este absolut indispensabil ca această legătură să existe măcar între noi, cei chemați a ridica nivelul cultural și prestigiul românesc în aceste locuri. — Toate aceste fapte pledează pentru utilitatea revistei; îi legitimează existența.

2. Dacă ni se pune această întrebare în calitatea noastră de inv. atunci răspunsul ar trebui să fie invariabil acesta: ar trebui să predomine partea pedagogică și socială. Sincer spunându-ne gândurile, am dori să fie așa. Ne dăm seama însă că pentru a scoate o revistă pur profesională trebuiesc colaboratori cu o adîncă pricepere în domeniul pedagogiei. Articolele cerșite dela unii și dela alții pot fi bune, dar au mare cusur: răpesc revistei unitatea ideilor și continuitatea. Ori, fără acestea nu se poate face operă culturală. De aceia părerea noastră, la acest punct este următoarea: revista va îmbrățișa, într'o egală măsură, cele trei domenii: pedagogic

(cu toate anexele lui), social și literar. Părerea noastră este ca părții literare să i se acorde o deosebită atenție. Când spun aceasta mă plasez din punctul de vedere al inv. tineri.

Cei cari conduc revista trebuie să năzuiască, a fi utili tineretului. Nouă tinerilor, la examenul de def., ni se cer și cunoștințe din domeniul literaturii. Prin felul cum suntem salarizați și prin faptul că suntem „începători” nu ne putem permite luxul de a ne abona la reviste și a cumpăra cărți. Revista noastră trebuie să umple acest gol. Prin recenzarea — într'un spirit obiectiv — a cărților mai bune ce apar în câmpul literaturii (evident și cele pedagogice) ni se va face un mare serviciu. În această privință credem că în trecut revista a fost la înălțime.

Deasemenea suntem de părere a se creia încă un capitol nou în revistă, în care să se publice dările de seamă asupra activității extrașcolare a inv. Aceasta pentru motivele arătate la punctul 1. Acestea vor fi bine triate. Se vor publica doar acelea cari au o ținută literară și arată o activitate într'adevăr remarcabilă.

3. Cu observațiile pe cari le-am schițat mai sus, credem că revista își va atinge scopul pentru care a fost creiată. Așa că, din parte-ne, nu dorim altceva decât ca acest program să fie în întregime realizat.

5. După cum se poate constata din cele de mai sus, suntem de părere ca specificul local și promovarea acestuia să fie punctul de gravitate al revistei“.

În ce privește răspunsul la întrebarea 2-a, dl Moldova-nu nu poate nega că noi nu trebuie să avem întâi de toate o completă pregătire profesională, atât în interesul nostru cât și al școlarii nostri. Oricât efort ar cere acest lucru, va trebui să acomodăm școala cu cerințele pe cari știința educației le-a stabilit ca adevăruri nestrămutate. Felul cum noi am început să redactăm această parte, a fost apreciat de oameni cu adâncă pricepere pedagogică.

Creiarea unui capitol privind activitatea extrașcolară, ni se pare o părere bună.

Așteptăm răspunsurile celorlalți colegi.

Comitetul de redacție.

Acțiunea culturală la sate.

Sugestii de săptămâna cărții.

Deschiderea săptămânii cărții a fost un prilej de a se arăta înfăptuirile temeinice pe teren cultural sătesc, precum și o ocazie de a se ancora puternic speranțele într'un viitor care se întrezărește din ce în ce mai bun.

Isvorită acum trei ani din înalte preocupări regale, săptămâna cărții a mobilizat întreaga elită a gândirii și scrisului românesc, pe marii editori și chiar oficialitatea, în vederea unei răspândiri cât mai mari a cărții în straturile adânci ale poporului, a cărții selecționate și eftine. Atâtea probleme pentru a căror rezolvare se lucrează intens și cu succes.

Nu se exagerează câtuș de puțin când se spune că problema cărții la noi este o problemă a celor mulți, a satului românesc, către care se îndreaptă astăzi toate nădejțile unui viitor pe care misiunea noastră istorică ne dă tot dreptul să-l credem cât mai apropiat.

Săptămâna cărții nu este pentru orășeni, cu toate că și la oraș cartea trece printr'o criză destul de simțită. În concepția multora ea însemnează, dacă nu un lux, o pierdere de timp, a unui timp care se poate cheltui mai bine prin sporturi, la cafenea, sau prin jocuri de noroc. Astfel fiind, nu mai este deloc surprinzător faptul pe care îl remarcă zilele trecute la radio un mare editor — dl S. Ciornei — că numărul cititorilor s'a micșorat în ultimul timp cu un sfert, socotit după numărul cărților noi ce se vând.

Renașterea acestui prin instrument de cultură care este cartea, nu o poate da decât satul, cu atât mai mult cu cât acest lucru răspunde unei atât de vitale nevoi de ridicare culturală a săteanului.

De doi ani, acțiunea de răspândire a cărții s'a întins și asupra satului.

Marea ctitorie domnească, Fundațiile Culturale Regale, a deschis lupta și a înscris primele pagini de isbândă, luptă ale cărei avangarde sunt în mare parte învățătorii.

Fundațiile Culturale Regale, sub conducerea omului de mare cultură — dl prof. Gusti — și a înaltei oblăduiri a M. S. Regelui, formează pentru viitor cea mai sigură cheazășie de reușită în ridicarea satului românesc. Aici trebuie să ne îndreptăm atențiunea și să încadrăm activitatea noastră extra-scolară, căci vom găsi pe lângă sprijinul moral și pe cel material, sprijin înalt și statornic.

Cea dintâi problemă pusă de Fundații a fost tipărirea cărților și revistelor potrivite. În acest scop s'a editat „Albina“, care îmbrățișează toate aspectele vieții satului, având un tiraj actual de 35.000 exemplare. Apoi „Căminul Cultural“, scrisă mai mult pentru conducătorii mișcării culturale și care cuprinde îndrumări în tehnica de lucru. S'au tipărit apoi 9 volume din *Cartea Satului*, volume între 120—130 pagini cu prețul de 30 lei bucata și datorite dlor Sadoveanu, Cezar Petrescu, Lascarov Moldovanu, Dr. Voiculescu ș. a. Pe viitor Fundația va scoate cărți cu prețul de 4 lei bucata.

Răspândirea cărții se face prin căminele culturale, cari în ultimul timp au luat un mare avânt: dela 425 câte erau la 1 Ian. 1934, numărul lor s'a ridicat până în prezent la 845.*)

Paralel cu această acțiune, Fundația va forma o nouă serie de cămine: Căminele Culturale Ostășești, pe lângă unitățile militare din țară. Deci lupta se începe și pe acest front.

Pentru a înlesni răspândirea cărții, s'a înființat pe lângă Căminele Culturale dela 1 Ian. 1935, un număr de 235

*) Date luate din conferința dlui prof. Gusti, ținută la radio la 15 Mai a. c.

librării cari s'au dovedit foarte active, vânzând cărți la cere-re. Astfel, cartea la sate intră într'un nou făgaș; dacă până acum mijlocul de răspândirea ei era *filantropia culturală* — cum o numește dl prof. Gusti-deacum înainte cartea începe să fie prețuită de sătean, din momentul ce el face sacrificii bănești pentru ea. Cele 9 volume din *CARTEA SATULUI*, trase în-tr'un tiraj de 5000 exemplare fiecare, sunt aproape epuizate.

Am dat aceste cifre cu scopul de a face dovada cea mai elocventă că opera culturală la sate se află pe drumul cel bun.

Dar oricum ar fi și oricât de optimiste ar fi rezultatele, munca grea deacum începe. Desigur, cele 845 cămine cultu-rale înseamnă prea puțin pentru cele 15.000 comune rurale ale țării, iar volumele vândute prin librării și mai puțin pen-tru milioanele de săteni. Înaintea noastră se întinde un teren aproape înțelenit pentru care trebuiesc multe forțe. Forțele suntem noi, învățătorii.

Ceace facem prin cercurile culturale este cu mult prea puțin față de ce trebuie să facem. Unde mai punem că a-cesse cercuri culturale sunt prin multe locuri îmbâcsite de formalism sterp, ori în cel mai fericit caz, se mărginesc la un platonism fără nici o urmare practică. Au însemnat și ele o treaptă în acțiunea culturală sătească, dar acum au fost depășite și vor rămânea cu totul anacronice dacă nu vom lega acțiunea lor de aceia a comandamentului unic: Funda-țiile Culturale Regale. Cuvintele rostite de M. S. Regele la deschiderea săptămânii cărți: „*Am ridicat steagul, urmași-Mă*“, însemnează pentru învățătorii un suprem îndemn și o pu-ternică cheazășie că munca aceasta este urmărită și prețuită.

Gh. Anîței.



**Psihologia copilului și
aplicații pedagogice.**

Memoria, măsurarea ei, experiențe.

Sufletul omenesc a rămas o enigmă și pentru filozofie și pentru oamenii de știință. În zadar se trudia Aristotel și cu el întreaga filozofie a evului mediu cum și teologia tuturor timpurilor, să-i descopere natura, obârșia și structura. El rămase o problemă nedeslegată. Marele învățat Raymond a spus chiar ceva mai mult: și indeslegabilă. El a pus-o în rândul celor 7 enigme despre care a zis: „Nu le știm și nu le vom ști niciodată. Dacă el e de nepătruns în natura sa, noi însă îi simțim existența și din faptul existenței lui se desfășoară în fața noastră, fenomenul complex al vieții sufletești cu o așa de mare și de largă rază de activitate. Nu cunoaștem sufletul în sine, dar manifestările sale ne sunt clare, evidente și pentru pedagog ele sunt începutul și sfârșitul înțelepciunii în educație și instrucție. Psihologia este cheia pedagogiei și o pedagogie care să nesocotească datele acesteia este ca o știință a arhitecturii sau tehnicei, care nu ține seama de legile mecanice și ale rezistenței. Funcțiile sufletești le trăim, le vedem, le simțim în ființa noastră și le apreciem și examinăm în sufletul semenului nostru. Pe acest studiu, pe acest examen, se construiesc legile pedagogiei, legile educației. Pornind de la această imperioasă necesitate, în cercul cultural trecut s'a studiat inteligența ca funcție sufletească, iar azi voiu înfățișa din acest punct de vedere „memoria“. Adică să vă analizez această funcțiune cu scopul de a arăta formele de manifestare la copil, și la omul matur, pentru ca pe temeiul constatărilor de ordin psihologic să tragem legile și îndrumările de ordin practic pe care să construim munca noastră de educatori și îndrumători ai lor către lumea realității pe care noi am trăit-o și ei au s'o trăiască.

Facultatea sufletească care ajută la fixarea, păstrarea și reproducerea cunoștințelor se numește memorie. 1) Fixarea constă în imprimarea în conștiință a cunoștințelor și a legăturii dintre cunoștințe: Factorii ei sunt intuiția și atenția. Un obiect văzut zilnic în clasă nu este bine fixat în minte din cauză că nu este intuit atent. 2) Păstrarea poate fi imediată sau statornică. Factorii păstrării sunt plasticitatea minții și voința. Pentru păstrarea statornică este nevoie și de repetiție. 3) Reproducerea este aducerea în conștiință a cunoștințelor de cari avem lipsă. Oricare din aceste trei aptitudini ale memoriei poate fi împiedecată dacă în conștiință stăruiesc idei cari n'au nici o legătură cu cele ce se dau de memorat. De ex. dacă vrei să înveți o lecție după venirea de la teatru sau o lecție de aritmetică după o citire foarte interesantă, vei fi împiedecat din cauza ideilor rămase în conștiință în urma teatrului sau lecturii. Vorbind de memorie nu ne putem gândi la o singură funcțiune căci memoria este o sinteză de memorii speciale și anume atâtea memorii câte funcțiuni sunt: memorie senzorială (auditivă și vizuală) memorie motrice, memorie abstractă (a ideilor) etc.

Până la 9 ani este mai dezvoltată memoria auditivă decât cea vizuală, iar de aci înainte memoria vizuală întrece pe cea auditivă. De la pubertate devine vie și memoria afectivă care până aci fusese slabă. La fete memoria afectivă e mai vie ca la băieți și memoria pentru cuvinte se dezvoltă paralel cu memoria pentru numere. Perioada cea mai favorabilă este vârsta de la 10—12 ani, iar cea mai nefavorabilă de la 14—15 ani. Vârsta de 25 ani atinge maximum puterii de memorie.

Memoria după sexe.

Băieți

- 1) obiecte
- 2) cuvinte cu conținut vizual
- 3) sunete
- 4) tactilă și motrice
- 5) cifre și idei abstracte
- 6) sentimente

Fete

- 1) vorbe eu conținut vizual
- 2) obiecte și sunete
- 3) cifre și noțiuni abstracte.
- 4) vorbe cu conținut acustic
- 5) tactilă și motrice
- 6) sentimente

În general băieții au memorie pentru abstracțiuni mai bună decât fetele și de la 14 ani înainte întrec pe fete în memorie.

În ceea ce privește memoria sunt o sumă de păreri. Unii spun că memoria ar fi o facultate independentă de inteligență, dându-ne exemplu de indivizi cu memorie tare și inteligență slabă. „Sunt cazuri extreme de imbecili, cari nu puteau învăța a ceti și totuși recitau pe din afară serii de date greoaie pe cari le-au învățat de unde concluzia: La o memorie tare poate corespunde o judecată slabă. După Dl. Petrovici și psihologii francezi, memoria este o funcțiune care face parte din inteligență și este proporțională cu inteligența, adică la o memorie bună corespunde și o inteligență mare: admite însă și excepții: un inteligent cu o memorie slabă, sau un neinteligent cu o memorie bună. Cu toate aceste observări trebuie să admitem spune Binet că memoria este baza tuturor speciilor de învățământ. A învăța înseamnă a exercita memoria, a căpăta amintiri. Cine are memorie slabă nu învață aproape nimic, sau ceea ce învață, învață rău. Se zice că nici un progres nu este posibil cu un suflet care nu este capabil să rețină ce a cunoscut.

Părerăa lui Binet este că memoria este una din cele mai puternice facultăți mintale și dacă se cercetează, cum este distribuită în omenire se vede că ea este în aceiași proporție cu inteligența.

Amintește de **Leibnitz** și **Ghoethe** cu inteligențe enciclopedice, cari nu erau străini nici unei gândiri din timpul lor și cari au reținut mult datorită memoriei lor puternice. Memoria le-a ușurat lucrările lor mai bine de cât o imensă bibliotecă; se zice cu multă precizie că memoria furnizează materialul asupra căreia gândirea lucrează. Dacă acest material este bogat, lucrul sporește, judecata găsește ocazia de a se exercita, imaginația se îmbogățește în desfășurarea ei. Memoria fără a spori poate fi adâncitoarea inteligenții, dându-i bogăția și cantitatea. Binet își pune întrebarea dacă este un bine pentru inteligență să ai memoria puternică și bună și face o comparație. Consideră memoria ca pe un domeniu de cultivat, iar inteligența capitalul care se va pune în această cultură și constată că dacă memoria este mai mare decât inteligența, atunci este la fel ca și cum cineva este proprietar pe un teren mare însă din lipsă de capital nu poate să-l facă productiv, dând exemplu de inutilitatea memoriei la imbecili. Aceasta nu este o regulă, însă poate fi excepție. Binet spune c'a stu-

diat împreună cu Dr. Simon întinderea memoriei slabe. Aceștia au încercat prin a povesti copiilor imbecili o bucată de istorioară puțin mai detaliată, dar simplă și ușoară de înțeles și când au încercat să-i pună la povestit au observat că amintirile lor despre acea istorioară erau mai puține, mai reduse și mai înbuștățite decât acele date de un copil normal și inteligent. Dacă îi pune să repete cifre în condițiuni în care un normal repeta 6, imbecilul nu repetă de cât una, sau două. Însă Binet citează și excepții. De pildă a cunoscut într'un ospiciu de alienați o fată de 18 ani care avea o memorie remarcabilă. Putea, fără nici o sforțare, să repete, după ce i s'a dictat cuvinte și cifre fără să facă vreo greșală: așa putea să repete maximum de 10 cifre fără să exhidă vreuna, un caz în care nici un copil normal n'ar fi putut să rețină. Aceasta se datora atenției sale voluntare, însă ea nu știa să se folosească de facultățile sale mintale, căci cu totul împotriva memoriei sale n'a putut niciodată să învețe a ceti. Tot Binet citează cazul a doi calculatori pe care-i studiasă în laboratorul său din Sorbona, numiți Inandi și Diamandi. Acești doi indivizi aveau o memorie extraordinară pentru cifre și la fel și o soră a unuia din acești doi care avea o memorie pentru cifre la fel cu a fratelui ei. Toate aceste trei persoane puteau să învețe cantități considerabile de cifre cari n'aveau nici o legătură între ele. Așa, Inandi a repetat fără respirație 50 de cifre la șir după ce le-a auzit o singură dată, iar Diamandi după $1/2$ ceas de învățare, a repetat 100 de cifre. La fel și sora lui. Mulți s'au întreat ce fel de memorie este aceasta și s'a găsit că este nu dar care nu servește la nici o aplicație practică, ci mult mai ușor, având nevoie de o sumă de cifre le scriem pe o bucată de hârtie și este și mai puțin obositor și ești și mai sigur de ele. Dacă acești calculatori aveau o putere de calcul în raport cu memoria lor, dacă erau matematicieni de forța lui Cuchiz sau Poincaré, atunci după memoria lor aveau un avantaj pentru combinații posibile, dar memoria lor n'a putut inventa nimic în matematică și o memorie disproporționată are un inconvenient căci încurajează lenea și excocheria.

Un elev leneș care are memorie bună preferă să învețe prostește cuvânt, cu cuvânt în loc să-i găsească înțelesul care l-ar costa mai puțin efort. Binet citează cazul unui tânăr meridional care avea o memorie exagerată și dacă părinții acestuia au reușit să-i facă

o carieră s'a datorit numai memoriei lui. Acest caz l-a întărit un Francez care s'a servit numai de această facultate grozavă pentru a-și ascunde debilitatea spiritului său. În tot timpul liceului, geometria îi rămăsese o enigmă, o limbă necunoscută; la fel și algebra. Fiind în preajma bacalaureatului el a avut curajul să învețe pe din afară un curs de algebră și geometrie până la inclusiv suprafața sferei și luă examenul. Fiind întrebat de Binet cum a procedat el a mărturisit astfel: Pentru a reține o demonstrație n'avea nevoie să învețe pe din afară și să recite ca un fonograf deoarece se aflau unele părți cari le înțelegea vag, însă era obligat să facă demonstrația cu aceleaș litere din figură. Dacă vreun profesor l-ar fi obligat să schimbe literele ar fi fost pierdut. Deci meritul memoriei depinde de întrebuințarea care i-o dăm. Ar fi de dorit însă ca memoria să urmeze desfășurare inteligenții și s'o proporționeze.

După experiențe numeroase făcute în laboratoare s'a constatat că adulții au o memorie mai bună decât copiii, sau chiar dacă se compară între ei copii de diferite vârste se constată că la vârsta mai înaintată corespunde o memorie mai bună. Așa s'a făcut o experiență la o școală din Franța, care a constatat din recunoașterea unei linii mici din mai multe, de diferite mărimi. S'a arătat copiilor linia și după ce-au privit-o, au trebuit s'o regăsească în mijlocul celorlalte linii. Copiii de curs elementar în vârstă de 6—9 ani au făcut 73 % greșală, cei din curs mijlociu 69 % iar cei mai în vârstă din curs superior, în vârstă de 11—13 ani au făcut 50 %, de unde concluzia că la o vârstă mai înaintată, memorie mai bună. Dacă se cercetează puterea de memorat la copiii de aceiaș vârstă însă în clase diferite se constată că în clasele mai mari la aceiaș vârstă memoria este mai bună. S'a făcut experiență la o școală primară cu toți copiii de 10 ani. S'a ales o bucată foarte ușoară de înțeles pentru toți. A fost copiată și fiecare elev a primit câte un exemplar. S'a acordat 10 minute de studiu. După trecerea celor 10 minute exemplarele au fost adunate și fiecare copil a trebuit să scrie din memorie

(Va urma)

Zoe Segheti.

Antropometria în școală.

(continuare)

De un deosebit interes și cu aplicare imediată a examenului antropometric în școală este urmărirea stării sanitare a elevilor și controlarea periodică a procedeele educative cu aplicarea lor la starea sănătății elevilor. Pe baza măsurătorilor antropometrice se vor scoate datele ce trebuiesc urmărite în timpul școlarității spre a se putea desvolta sau corecta, astfel ca să se poată ajunge și înfăptui dictonul «Mens sana in corpore sano». Din punct de vedere practic examenul antropometric urmărește evoluția corporală din următoarele puncte de vedere:

Talia (în picioare—statură), adică lungimea coborită din creștetul capului până la călcâe, luată atunci când corpul se află în perfectă poziție verticală și care se obține îndreptând corpul, picioarele făcând între tălpi deschizătură unghiulară mijlocie, iar mâinile sprijinite: stânga pe apofizele spinoase între a treia și a patra vertebră lombară, iar dreapta pe bărbie. Aceste atitudini dau cea mai perfectă verticalitate.

Talia șezând (trunchiul) se ia măsurându-se distanța din creștetul capului până la suprafața locului unde este așezat corpul (de obicei un scaunel ridicat de la pământ de 30 cm. pe care se așează ceice trebuiesc măsurate).

Diametrul vertical al craniului se obține măsurând distanța din creștetul capului până în dreptul conductului auditiv (reprezentat prin punctul culminat al antitragusului)!

Diametrul vertical al toracelui reprezintă distanța dintre furca sternului (la baza gâtului) și capul sternului (limita de

sternului unde se unesc ultimele coaste) *Diametrul vertical al trupului* se cuprinde între furca sternului și osul pupis sau osul trochanter (marele).

Lungimea membrelor inferioare se află măsurând distanța dela pupis sau trochanter până la suprafața pe care e așezat copilul, (și care se poate obține și în segmente, adică întâi până la genunchi și dela genunchi în jos). Pentru ușurința măsurărilor unui cât mai mare număr de copii se obișnuiește o lungime gradată așezată pe perete (în lungime de aproximativ 2 m.) și care se înalță nu dela suprafața dușumelei camerei ci dela un scăunel înalt 30 de cm. dela pământ. Elevul se așează pe acest scăunel și se citește gradația din dreptul creștetului capului; astfel avem *talia șezând* sau diametrul vertical al trunchiului. Elevul se urcă apoi cu picioarele pe scăunel în poziție perfect verticală cum s'a arătat mai sus și se cetește în dreptul creștetului *talia în picioare* sau statura. Lăsând elevul în aceeași poziție vom ceti numărul cm. din dreptul conductului auditiv care scăzând-o din înălțimea totală rămâne diametrul vertical al craniului. Tot în această poziție, citim în dreptul furcii sternului și al capului sternului și scăzând pe cea din urmă din cea dintâi, rămâne *diametrul vertical al pieptului*. Tot în această poziție vom ceti în dreptul pubisului apoi al trochanterului și la genunchi și scăzând dimensiunile mici din cele mari vom căpăta: diametrul vertical al trunchiului și lungimea membrelor inferioare (fie totală fie în segmente)

Diametrele traverse se obțin cu ajutorul compaselor antropometrice. Astfel diametrul craniului se obține măsurând deschizătura compasului când vârfurile lui ating punctele cele mai dinafară ale temporalelor (*Diametrul travers*), și atunci când ating punctele cele mai dinafară dela frunte (lobul frontal) între sprâncene și din partea anterioară a craniului (lobul occipital) Latura ce vom lua mai întâi e *biacromialul* (deschizătura maximă între umeri) apoi *diametrul trasvers al toracelui* fixând compasul între coaste în dreptul capului sternului dela stânga și dela dreapta brațului), înșfârșit diametrul *anteroposterior al toracelui*, fixând un capăt al compasului în față în dreptul capului sternului și altul în spate la același nivel.

Aceste două diametre se vor lua întâi în inspirație și apoi în

expirație și ne vor servi la determinarea căpacității pulmonare. Diferențele dintre expirație și inspirație raportate la volumul toracelui aflat prin media acestor diametre și la capacitatea pulmonară obținute prin spirometru, rămâne ca un mijloc de verificare și care ne poate da indicii asupra bunei sau relei funcționări pulmonare.

Circonferențele se obțin cu ajutorul metrului de croitorie. Astfel se ia *circonferența craniului*, ocolindu-se metrul peste proeminențele cele mai exterioare între planul frunței și al occipitalului. *Circonferența toracelui* atât în inspirație cât și în expirație se ia în dreptul capului sternului la mamele). *Circonferința gâtului* se ia în jumătatea de jos a gâtului (sub mărul lui Adam).

Circonferința mușchilor abdomenului în dreptul ombelucului; *a membrelor inferioare și superioare* se ia în două locuri, făcându-se apoi media, în partea cea mai subțire (minima) și în partea cea mai groasă (maxima). Se obișnuiește totuș să se ia uneori mijlocul care corespunde cu aproximație mediei.

Greutatea corpului se ia cu cântarul la toate măsurătorile în același împrejurări și momente ale zilei (de obicei înainte de masă) spre a se obține astfel constanța raportului de greutate. Intre datele antropometrice trebuiesc menționate și următoarele:

Capacitatea pulmonară, care se obține la spirometru și care verifică volumele obținute din calcularea datelor arătate mai sus, ne indică în acelaș timp și căpacitatea vitală.

Forța fizică, obținută la dinamometru, se ia atât pentru tracțiune (tragere), cât și pentru presiune (împingere) și la ambele mâini.

Pulsul. Se ia în stare de repaus în picioare, culcat și după 20 genoflexiuni. Se poate lua și cu aparate și dacă împrejurările cer se va lua și tensiunea arterială.

Fazele pubertare se pot urmări printr'un examen antropometric periodic, din momentul ce ia se anunță și care se poate recunoaște după desvoltarea părului în partea de jos a bazinului (osul pubis). Apariția primilor peri, colorați și deosebiți de puful infantil va indica începerea pubertății și se va nota (P), ia corespunde vârstei 13—14 ani. A doua fază se caracterizează prin îndesirea părului și modificări ale organu-

lui vocal (schimbarea voci) și se va nota (P2). Aceasta se întâmplă cam după o jumătate de an. În momentul când părul a acoperit toată regiunea cubis, lungindu-se se va nota (P3). În acest timp s'a operat și schimbarea voci și se mai observă și apariția părului la subțioară, notându-se astfel și prima fază a adolescenței (A1) precum și schimbarea voci. Aproximativ după 6 luni se observă creșterea complectă a părului pubertar și la subțioară, ceea ce corespunde cu împlinirea pubertății, notându-se (P4A2) și evoluția în plină adolescență ce se verifică prin creșterea părului feței (barba). Adolescența și-a împlinit evoluția când și părul de pe față s'a întins pe toată suprafața, notându-se astfel, cam la intervale de 6 luni faza 3 și a 4 a adolescenței (A3 A4). Faptul că pubertatea apare cam la vârsta de 14 ani (după numeroase experiențe în massă), ne va indica corespondența cu vârsta organică ce se va scoate din celelalte date antropometrice.

Din datele de mai sus se poate deduce în primul rând individualitatea somatică care reprezintă individualitatea organică (fizică) într'un moment din evoluția ei. Library Cluj

Ia se determină prin așa numită formulă individuală de creștere.

Formula individuală de creștere ia ca termen de comparație volumul craniului și al trunchiului în care primul intervine ca factor al capacității rezervorului potențial energetic (energie spirituală — suflet) și totodată ca centru al armonizărilor tuturor funcțiilor; cel de al doilea reprezintă volumul rezervorului în care se găsesc reunite viscerele și funcțiile vegetative al căror rol este transformator-distribuitor. Această formulă individuală de creștere, trecând peste condițiunile și raporturile anatomice, urmărește funcțiile și relațiunile funcționale ale segmentelor viscerale între ele (spre exemplu: dezvoltarea bazinului ca organ de oxidare și transformare a energiei în vitalitate). Pentru a afla raportul între dezvoltarea psihică și fizică trebuie să facem raportul între volumul craniului și al trunchiului. Volumul se presupune cu aproximație identic capacitații craniene și viscerale. Deși nu se pot determina cu strictețe aceste două capacități, totuș se poate găsi conșegvența în măsurătoarea lor care se face luându-se perio-

dic aceleași dimensiuni ceiace ne va arăta deci un raport constant. Diametrele și circumferințele luate cum s'a descris mai sus, ne vor da posibilitatea unei raportări constante. A determina volumul vom înțelege deci a determina cubajul (capacitatea).

Capacitaiea craniană se deduce prin dubla înmulțire a diametrelor craniului (antero posterior și transvers) apoi a rezultatului cu diametrul vertical (între creștet și conductul auditiv). Pentru simplificare rezultatul se împarte prin trei. În formula individuală se notează (C).

Volumul trunchiului. Acest volum se obține prin înmulțirea celor trei diametre, transvers antero- posterior și vertical (distanța dela furca sternului până la pobis sau trocanter), primele două diametre rezultând din media făcută între cele de inspirație și expirație, se notează V.

Lungimea membrelor reprezintă lungimea totală a membrilor superioare la care se adună cea a membrilor inferioare luate ca numărătorul unei fracțiuni a cărui numitor este valoarea. Să se observe însă că în studiul antropometric se are în vedere funcțiunea unei date anatomice. Funcțiunea distributivă a trunchiului visceral este mai activă atunci când membrele sunt mai lungi. Desechilibrarea acestui raport provoacă slăbiciune, apatie oboseala întregului organism și are repercursiuni asupra funcțiilor ergogene ale centrilor nervoși. Se notează O.

Desvoltarea musculară, se obține prin diferența între circumferența maximă și minimă a unui segment (braț, antebrațul, gamba, sau coapsa). Se notează M.

Aceste date ne ajută la determinarea formulei individuale de creștere, astfel: volumul craniului supra volumul trunchiului (viscerelor CPV) ne dă un cât care reprezintă proporțiunile relative ale viscerelor vieții vegetative și ale vieții psihice cât și asupra funcțiunilor de ordin intuitiv între creier și trunchi (corp). Câtul dă indicații educatorului asupra resurselor vegetative individuale pentru cultura cerebrală, îl avertizează să tindă a suprima anume cultură și a o înlocui cu alta la care să participe și corpul. Acest raport ne indică deci momentul educativ și raportul echilibrat în faza pubertară care trebuie să fie de obicei între 20—23 (la nouii născuți este 74).

Rapoartele dintre structura osoasă (O) și cea vegetativă (V) O P V ne arată de ce activitate nutritivă este prevăzut utilajul locomotor. Ea indică educației fizice partea organismului asupra căruia trebuie să se depună o acțiune fortificantă, deci exerciții de dezvoltare.

Educatorul va ști prin urmare ce are de combătut: dacă raportul C P V ne arată o insuficiență a trunchiului unui copil comparat cu un copil mediu din categorie și dacă O P V conformă acest raport, arătându-ne deficitul trunchiului în funcție de membre, desigur că asupra dezvoltării trunchiului trebuia să-și îndrepte solitudinea acționând printr'o cultură fizică urmată de o acțiune combinată a membrelor. Raportul dintre dezvoltarea musculară (M) și care reprezintă volumul muscular în funcțiune de dezvoltarea osoasă (O) ne arată (MPO) forța în funcție de lungimea membrelor, iar dezechilibrul ne va indica regimul educativ și alimentar pe care trebuie să-l administrăm pentru a întâmpina oboseala și aritmia creșterii. Educatorul are deci datoria să mențină echilibrul între C, V, M, O, menținând constantă în raport cu individualitățile aceluiași grup, formula de creștere care se determină numai după examinarea unui grup cât mai mare de copii și din care măsurare se scot unitățile de măsură care nu sunt altceva decât media valorilor aceluiași volum într' un grup dat, sau dacă e mai mare, locul pe care-l ocupă între 100 de indivizi de aceeași vârstă.

În ce privește capacitatea pulmonară, ea se determină scăzând diametrul toracic în expirație din cel în inspirație, rezultatul notându-se R. Tot astfel se poate scădea circumferința în expirație din cea în inspirație. Spre a se distinge aceste două moduri, primul se notează Rd iar al doilea Rp. Se poate apoi determina capacitatea toracică, considerându-se toarcele un cilindru în care circumferința de bază va fi perimetrul toracic, iar înălțimea distanța dintre furca sternului și capul sternului. Se vor compara totdeauna volumul, coeficientul respirator (Rd sau Rp) și capacitatea la spirometru. Din această comparație se pot scoate indicațiuni precise asupra sănătății și elasticității plămânilor, asupra suprafeții de oxigenare etc. care ne va indica atât tratamentul medical ce trebuie să prescriem cât și cel fizic și cel intelectual.

Cu ajutorul datelor de mai sus se mai poate determina *vârsta organică*, care nu este altceva decât formula individuală de creștere scoasă din raporturile de mai sus, raportată la media grupului din care face parte și care se consideră ca unitate-tip.

Coeficientul de robustitate (coeficientul lui Pignet) care se obține prin următoarea formulă :

$$CR = \text{talie} - \left(G + \frac{P.in + P.ex}{2} \right)$$

Tipurile organice, cari au drept criterii morfologia dinamică (procesele organice) și cari pun accentul asupra motorului uman în raport cu celelalte aspecte de dezvoltare. Preponderanța unuia din cele patru componente ale individualității de mai sus C, V, M, R, dau patru tipuri organice și anume :

Tipul digestiv, care se caracterizează prin abdomenul dezvoltat, mare poftă de mâncare, digestie ușoară, mușchii bine dezvoltați dar fără exagerare, capabil de eforturi puternice și prelungite etc. În acest grup putem distinge două sub-tipuri : *tipul greoi* și masiv (după Teylor tip bou), susceptibil de a ridica și purta greutatea, capabil de mare rezistență și *tipul robust*, înalt, cu mișcări de mare amplitudine, membre groase și musculuoase, tubul digestiv bine dezvoltat.

Tipul muscular, se aseamănă cu cel digestiv însă cu musculatura ceva mai dezvoltată dar care se obosește repede, nefiind viguros ci mai mult cărnos.

Tipul respirator, reprezentat în genere prin indivizi de talie mijlocie, cu pieptul dezvoltat, cu membre lungi și mușchi lungăreți. Raportul dintre dezvoltarea craniană și cea toracică desproporționat. El este impropriu muncelor grele, de o sensibilitate specifică și susceptibil față de tot ce ar putea turbura plămâni sau bronchiile.

(Va urma)

Gh. Bronzetti.

**Metode pentru cunoaș-
tere și educație.**

Chestionar pentru portrete psihologice.

În numărul trecut ne-am ocupat — tot în această pagină — de observarea directă în cunoașterea individualității. Am arătat atunci importanța acestei metode precum și felul cum trebuie să procedeze un învățător în cercetările ce le face asupra copiilor. Deasemenea am dat și câteva exemple de felul cum trebuie să se facă notările în caiet.

Pentru ca să venim și mai mult în ajutorul colegilor — cari se ocupă serios de această importantă problemă — dăm mai jos un chestionar care poate servi ca ghid în cunoașterea și studierea copiilor. Acest chestionar a fost alcătuit de dl. prof. Gh. Bronzetti, cu ocazia îndelungatelor d-sale experiențe făcute la liceul militar din Tg.-Mureș.

A) Starea fizică.

1) Starea fizică actuală, după aspect și fișa medicală. De ce boli a suferit.

2) Antecedente în familie (boli cari să se fi transmis sau care să-i fi creiat o asemenea structură organică.

3) Starea simțurilor (văz, auz, etc.) dacă are sau nu vreun defect, din ce cauză și cum s'a tratat.

B) Intellectul.

4) Dacă este inteligent (supradonat, normal sau subnormal); cum a fost cotate de profesori, și elevi.

a) Dacă întuiește cu precizieune ceiace i se prezintă ca obiect concret sau lectic. În ce domeniu anume? Pricepe repede?

b) Observă mai bine amănuntele sau aspectul întreg al lucrului sau lecției?

c) Dacă în timpul școlarității își sistematizează învățătura și în ce fel? Dacă este ordonat în temele și lucrările ajutătoare sau este neglijent sprijinindu-se pe spontaneitate și inteligență superficială.

d) Dacă este dotat cu atenție spre ce domeniu (obiect de învățământ) anume, dacă atenția este concentrată și adâncă, dacă este distributivă și superficială, intermitentă sau durabilă și din ce cauze variază atenția. Dacă dă importanță asupra întregului sau asupra amănuntelor. Dacă obosește după muncă intelectuală, greu sau ușor. Dacă atenția și-o îndreaptă voit spre anumite fapte (atenție voluntară) sau spontană (atenție spontană).

e) Memorizează greu sau ușor? Memorizează stereotip (pasiv) sau înțelege și asociază cele ce memorizează cu alte lucruri știute adică are memoria inteligentă sau asociativă. Ce memorizează mai ușor, lucruri concrete sau abstracte. Păstrează mult timp cele memorizate sau le pierde repede? Ce anume lucruri păstrează greu sau ușor? Memorizează stereotip (pasiv) sau înțelege și asociază cele ce memorizează mai ușor, lucruri concrete sau abstracte. Păstrează mai mult? Când învață și memorizează, citește cu glas tare sau încet? reduce materialul la schemă sau învață global?

f) Dacă are imaginații și ce anume fel? (reală, fantastă sau inventivă — creatoare).

g) Pricepe ușor sau greu ceia ce i se explică? Repede sau încet? Găsește repede soluțiile cele mai bune atunci când este pus să judece asupra unor lucruri? Presupune această judecată simț critic sau este o repetare stereotipă a gândirii active? Dacă în judecățile ce le emite pune mult dela el (tip subiectiv) sau se mărginește în judecarea (aprecierea) faptului la simplul raport obiectiv (tip obiectiv) dacă adâncește problemele ce i se pun să le judece (tip judecată pragmatică) sau se spijine și dă soluții abstracte, teoretice (tip speculativ). Dacă în judecățile ce le face înclină mai mult spre amănunte și analiza faptului (tip analitic) sau dacă se mărginește la o privire și soluție generală a problemelor (faptelor) tip sintetic.

h) Dacă cele învățate sau judecate de el sunt redade apoi sub o formă personală (tip de judecată critică) sau sunt primite și redade în aceeași formă fără discernământ, dar cu convingere (chiar dacă judecată ar fi falsă) tip sugestiv.

i) Dacă are dezvoltat spiritul de observație și spre ce domeniu anume?

j) Dacă în activitatea intelectuală este activ sau obosește repede.

C) Viața afectivă.

5) Dacă în anumite împrejurări cari ating personalitatea lui se emoționează ușor sau rămâne rece? (tip emotiv sau neemotiv)? Care sunt împrejurările când dă dovada de asemenea atitudine?

a) Care sunt formele exterioare ale emoției (roșirea feței, tremuraturul, slăbirea vocii, încăpățânarea, sau neputința de a vorbi, atitudinea dușmănoasă, plânsul, etc.)

b) Care sunt atitudinile pe care le ia când este emoționat? (caută să se apere, să justifice atitudinea, să analizeze faptul sau tace și se închide într'o atitudine sceptică?)

c) Dacă de obicei este cuprins de sentimente superioare: curaj, cinste, sinceritate, milă, iubire față de camarazi, părinți și superiori sau este orgolios, individios, mincinos, răutăcios și în ce împrejurări anume? Dacă este religios și dacă simte frumosul (adică îi place sau nu arta sub toate formele și care anume).

D) Voința și caracterul.

6) Ce fel de temperament este: amorf, apatic, nervos, sentimental, flegmatic, sanguin, coleric, pasionat.

a) Dacă este:

voluntar, energic, capabil de eforturi, capabil de inițiativă, perseverent, tenace.

slab, moale, leneș cu tendințe de imitație, neperseverent, gata la descurajare.

Răbdător

Nerăbdător

Calm, cu sânge rece stăpân pe sine.

violent, impulsiv.

Decis

Nedecis

Curajos, cutezător

Fricos

Docil

Turbulent, impetuos

Meleabil

Incăpățânat

Este mâniș? mânișile îi sunt justificate? sunt exagerate? sunt însoțite de violență?

(tip imitativ). Ii place mai mult să comande (domine) sau să se supună? arată dorința de a face bine sau nu? Caracterul său arată dorința de a face bine sau nu? Care ar fi influența ce l'ar modifica (libertatea și blândețea sau asprimea?) Cum primește și cum execută ordinele, încurajările, dragostea sau amenințările, mustăririle, pedepsele?

Este sincer sau mincinos? Minte des sau rar. Sinceritatea este deschisă, desinteresată sau ipocrită și interesată?

Care sunt cauzele minciunii?	}	teamă, emoție, glumă, păcăleală, nervozitate (răutate) sau boală (mitomanie).
------------------------------	---	---

Este cinstit sau cu tendințe spre furt și care sunt cauzele și obiectul furtului.

Are perversități sau anomalii.

Alte observațiuni complimentare.

Aptitudini.

Aptitudini fizice: Forță, rezistență (pentru ce fel de muncă) robustitate, activitate (sporturi, marș, călărie, bicicletă, sărituri, alergări, etc. etc.

Aptitudini psihice: Inteligență, atenție, memorie, etc. (spre ce fel de preocupări, la ce obiecte de învățământ).

Calități morale fundamentale: sinceritate, onestitate, curaj stăpânire, milă, solidaritate, emulație (dacă are virtuți).

Fiecare coleg se va conduce după acest chestionar și va observa sistematic pe copiii săi — urmând a face apoi notările respective în caietul special. Când toate notările vor fi făcute, se va face la sfârșit o dare de seamă asupra fiecărui elev — se va face adică portretul său psihologic. Orice nedumerire rugăm a ne fi comunicată; noi vom răspunde prin poștă sau tot în această pagină atunci când de aceiaș chestiune vor întreaba mai mulți colegi. Știm că majoritatea colegilor din județ sunt oameni muncitori și-i interesează deaproape studierea școlărilor lor. Tăcuți, fiecare la posturile noastre să ne facem datoria deplină. Așa vom servi școala și țara.

In numărul viitor vom da un model de portret psihologic.

O lecție de șt. naturale.

Științele Naturale este obiectul care pune pe copil în contact direct cu lucrurile și fenomenele naturii. Ele n'au avut întotdeauna importanța pe care o au astăzi în școala primară. În vremea veche — cu toată străduința depusă de unii pedagogi — șt. naturale nu erau un obiect de învățământ. În evul mediu au fost deasemenea neglijate, deoarece educația avea pe primul plan preocuparea religioasă. Bacon, Montaigne, Comenius și apoi Rousseau se ocupă de științele naturale, arătând importanța lor din punct de vedere instructiv și educativ. Cu toții cer observarea atentă a naturii. Pestalozzi face din intuiție cel mai de seamă obiect pe care se va întemeia școala activă.

„Studiul naturii dezvoltă paralel toate puterile spirituale și fizice ale copilului“ — ne spune el.

Până în clasa III-a copii au destule cunoștinți despre natură; ele sunt însă intuitive și nu științifice. Acum copilul fiind destul de mare, cu o judecată și o putere de înțelegere apreciabilă, este doritor de a cunoaște cauzele și efectele. Prin aceasta va începe dragostea lui față de natură, își va dezvolta puterile intelectuale și spiritul de observație. Lecțiunile de șt. naturale în general se vor face numai pe baza experiențelor. E foarte plăcut să vedem un învățător înconjurat de elevii lui — în clasă sau în laborator — cum se interesează de experiența care o fac și de rezultatele ei. Copiii să vadă cu ochii și să găsească explicația cauzală.

Iată și un plan de lecție din șt. naturale.

Termometrul la cl. V.

Material intuitiv: două termometre de perete — unul pus afară și altul în cameră; termometru pentru măsurat temperatura

apei de baie, un termometru medical. Un vas cu gheață, un vas cu apă clocotită și un al treilea vas cu apă caldă.

Pregătirea. Cum este timpul astăzi, afară? Cum a fost ieri? În luna Februarie ce fel de timp era? Cum va fi timpul în luna Iulie? Să iasă un elev și să pună mână pe geam? Ce simți? (Se dă la mai mulți copii câte o bucată de gheață.) Cum este gheața? Să iasă unul la sobă și să țină mână aproape de ea! Ce simți? Cum sunt corpurile acestea pe care ați pus mâna? Știți voi să spuneți cum se numește starea de căldură sau de răceală a unui corp? (temperatură). Fiecare corp are o temperatură egală: gheața are aceeași temperatură ca și soba? Putem noi stabili — cu simțurile noastre — cu cât un corp este mai rece sau mai cald decât altul?

Ascultați copii, astăzi vom învăța despre un instrument, cu ajutorul căruia putem măsura exact temperatura corpurilor. Acest instrument se numește *termometru*.

Predarea. (Propunătorul arară un termometru) Uitați-vă aici, acesta este un termometru. Cine mi-ar putea spune din ce este format? Ce se găsește în acest tub de sticlă? Pentru ce învățării au pus mercur și nu alt metal? Pe ce este așezat acest tub? Ce vedeți pe această tăbliță? Știți voi ce înseamnă literile R și C? Sunt inițialele a doi învățați: Reaumur și Celsius cari au construit cele dintâi termometre. Ascultați acum că vă voi povesti cum au făcut ei termometrul. Au așezat termometru în gheață. Mercurul s'a coborât până la un punct. Acest punct a fost însemnat cu O și este numit *punctul de înghețare*. (se scrie pe tablă), După aceea termometrul a fost introdus într'un vas cu apă clocotită. Sub influența căldurii mercurul s'a ridicat pe tub până la un punct. Acest punct s'a numit *punctul de fierbere* și s'a însemnat cu 100 la Celsius, iar la Reaumur cu 80 grade. După aceea, ei au împărțit distanța între cele două puncte în părți egale și le-au numit grade. (se arată cum se înseamnă gradele; deasemenea se explică elevilor că toate gradele deasupra lui O sunt de căldură și se înseamnă cu +, iar cele de sub O arată frig și se înseamnă cu —). Dacă vedeți în ziar că temperatura este de +12 grade, ce înseamnă aceasta? Dar dacă ar fi scris — 6 gr.

Să pună un elev termometru în gheață. Ce va face mercurul? (Cât timp stă termometru pentru a înregistra temperatura din va-

sul cu gheață, copiii desemnează — după propunător — toate părțile termometrului. Elevii sunt puși să scoată termometru din gheață și să arate gradul până unde s'acoborît mercurul) Acum însemnați și voi pe caietele voastre 0 grade. Să punem acum termometru într'un vas cu apă clocotită. (În cele câteva minute de așteptare se consultă termometrul pus afară.) Citește! Câte grade plus sau minus sunt afară? Să vedem acum câte grade are apa care fierbe. Până la ce grad s'a ridicat mercurul? Scrieți și voi pe desemnul vostru. Acasă veți împărți distanța — deoparte în 100 părți și în 80 părți de cealaltă parte.

Recapitularea. Ce este termometru? Ce măsurăm cu el? Cine a inventat primul termometru? La ce grad începe apa să înghețe? La câte grade fierbe apa?

Unde trebuie să ne uităm întotdeauna ca să aflăm temperatura? Cum însemnăm gradele de căldură? Dar cele de frig?

Aplicări. Care din voi ați fost bolnav sau ați avut pe cineva bolnav în familie și pe care l-a vizitat medicul? Ce-a făcut medicul mai întâi? Cu ce i-a luat temperatura? Știți voi ce temperatură are omul sănătos? Dar dacă termometru medical arată 38 sau 39 grade? Uitați-vă, am aici un termometru medical. El este împărțit în grade, dar numai dela 33 și până la 43.

Ați putea voi să spuneți de ce? Se ia temperatura unui elev. Între timp propunătorul arată cum se măsoară temperatura apei pentru baie. Cea mai potrivită este de 35 grade. Se explică deasemenea copiilor despre termometrele cari pot înregistra temperaturi înalte unde se topesc diferite metale. Elevul scoate termometrul de sub braț. Citește câte grade arată! Ce crezi, ești sănătos? De ce? Dar dacă aveai mai mult?

Fiecare din voi — în această săptămână — vă veți uita la termometrul care e pus afară și veți însemna câte grade sunt la ora 1 când veniți la școală și câte grade sunt seara când plecați acasă.

Rozalia Ghergheli.



Partea literară.

Primăvară rurală.

*Au fluturat trei raze mici de soare
La geamul meu; e primăvară oare?
Bătrâni cu pipa 'n gură au ieșit pe afară
Și stau pe prispa casei ajumate;
Și 'n pletele lor albe și 'ncurcate
S'au risipit bănușii mici de soare.*

*S'au reîntors cocori și rândunele
Și soare cald adun în mine - acum
Ca să-mi aprindă plânsetele mele
Și toate, toate să le facă scrum.*

*Să-mi spele ranele cari mai dor
Din sufletu - mi sonor ca o vioară;
Să-mi curățească lutul trecător
In primăvara care râde-afară.*

*Și poate când o nouă primăvară
Va flutura trei raze mici de soare
La geamul meu, să pot ieși afară,
Cu suflet nou și cald ca și o boare,
S' aud horind cocori, să vină rândunele
Cu soare 'n plisc ca visurile mele.*

Const. Ștefăniu.

Victima

(Sfârșit)

Copilul nu mai e conștient de locul unde se află. O amețală nefirească îi înmoaie încheieturile dela genunchi. Iși îndreaptă întrebător privirile către dascăl, — ca niște tentacule bolnave. Fața, care se apleacă deasupra lui e aspră și neîn durată :

„Să știi Bența, că n'o să se bucure tatăl tău, de isprăvile tale!“

Vorbele, poate n'au intențiunea de-a deschide răni prea adânci, în realitate însă copilul se simte doborât ca de-o lovitură de măciucă. Îi tremură buzele dar nu reușește să îngăimeze nici un cuvânt. Ceva îl arde până'n măruntae și-l prind fiorii.

„Taica“. La el nu s'a cugetat nici o clipă, că ar putea afla de felul cum se prăbușește pe povârna destinului. Când va afla taica lui, că băiatul îi face rușine, își va înstreina dragostea față de el și atunci pe cine-l va mai avea în lumea aceasta? Simte ca și când s'ar fi deschis o prăpastie înaintea ochilor lui și nimeni nu știe ce cumplite gânduri sboară praștie în mintea copilului.

Sunt ființe, cari mobilizează împotriva-le toate protivniciile, grație stângăciei sau neajutorinței de-a se apăra. Tovarășii lui Bența nu-l mai slăbesc din cicăliturile usturătoare, iar între dâșii cel mai înverșunat este acela care la drept vorbind, a deslănțuit toată furtuna asupra lui. Bența a încercat în două rânduri să mai sară asupra adversarului, pumnii însă i-au căzut lăncezi. Voința nu-l mai slujea. La ce să se mai apere? Aveau dreptate, să-și bată joc de dânsul. Prea s'a crezut el acătare, față de conșcolari; acum era rândul lichelelor să se răzbune. Exact ca între oamenii mari; numai că oamenii mari rezistă destrămării sufletești, pe când un copil nevinovat se simte iremediabil pierdut.

Bența știe că răutățile îl pândesc din nou și de-aceia o ia la sfârșitul prelegerii razna înainte, parcă l'ar alunga cineva. Dogoreala de soare încins sclipește în irizări dureroase. Un îndemn nelămurit îl abate din drumul spre casă. Pe-o ulicioară dosnică a scăpat și respiră ușurat; de-aci un pas și e în plină libertate a câmpului. Un șir de plopî se'nalță ca niște drapele uriașe. Frunzele argintii freamătă, măcar că nu adie nici o geană de vânt. Copilul simte rebegirea lăuntrică și îi vine curios că își aseamănă gândurile cu frunzele acestea vecinic agitate. Umbra verticală nu-i dă nici un scut împotriva razelor fierbinți și el totuș tremură, clănțanind din dinți. Ii sună mereu în ureche apostrofa dascălului :

„Bența...n'are să se bucure taica, de isprăvile tale...”

Involuntar își șterge nădușeala rece de pe frunte cu mâneca dela haină și un zîmbet strămb s'agață de buzele incolore. Haina lui. Intâmplările cresc înaintea ochilor parcă ar fi fost întipărite cu sânge. Se cugetă încordat, — de ce anume trebuie el să fugă, să se ascundă de oameni, darănu reușește să se dumirească.

Prin tufăriș sclipește oglinda iezerului. Apă verzue, ce poartă în brîu, stuhăret înalt. Aripî sclipitoare de libelule își alungă zborul scânteetor de-asupra trestiișului. E un zumzet profund și nearticulat, parcă bolta cerească ar fi o imensă coșniță de albine.

Bența și-a lăpădat hainele, — le-a ascuns prin rogozul dela țarmure și se strecoară apoi, pe-o tăietură îngustă în stuhăret, spre apa liberă. De-aci își repede trupul tînăr și plin de vlagă înspre adâncul apei. O clipă se simte cutremurat de fiorul unei înoiri sufletești; moleșeala năucitoare s'a descleștat.

O spuzeală de lumină spartă'n mii de cioburi fulgue dealungul suprafeței, parcă iezerul ar fi multpovestita carapace cu solzi din basmele copilăriei. Ce straniu că toate aceste sclipiri șerpuesc ca niște șopârle înspre dânsul, urmărindu-l de pretutîndeni. Vraciul temut, care se ascunde sub pielea de balaur, începe jocul ademenirilor; copilul își aduce aminte că din îmbrâncirea acestui vraci nu scapă nimeni, care îndrăsnește să-l înfrunte. Mii de ochii se ațintesc împungoși și pătrunși de vrăș-

mășie asupra lui și totuș, când privește mai bine i se pare, că nu vede decât ochii suri ai dascălului, tăioși, ca o lamă de oțel.

O frică nelămurită îl cuprinde. Se sbate și își caută instincțiv un reazăm, fără să-l afle. Gustul coclit al apei îi produce un spasm de greață. Urechile îi vâjăe, și inima o simte bătând în vinele gâtului. Brațele plescăesc fără putere, parcă ar vrea să se desfacă de vâscoasa încheștare ce-o simte jur împrejurul trupului. Un paianjen uriaș își poartă brațele buboase de-asupra capului și totuș ar putea jura că luptă cu huetul de prigoană al tovarășilor, porniți să-l chinue. De ce această necruțare? Strigă... dar strigătul lui se pierde într'un gălgăit umed. Vede bulbuci argintii țîșuind prin paloarea verzue spre suprafață și se svârcolește disperat. Nu vrea să se dea. O putere nevăzută îl mai saltă odată la suprafață să vadă toată strălucirea scânteetoare ce-o părăsește, apoi azuriul cerului se vrâstează cu dungi sumbre. O ultimă încordare inutilă — și nimic nu mai tulbură întinsul luciului și liniștit al iezeralui.

*

Inevitabilul s'a realizat. Răvna tatător politețe calculate, față de satrapii treburilor publice trebuiau să-și producă roada. Dascălul se simte pătruns de-o imensă satisfacție, știindu-se de-acu înălțat la demnitatea atât de stăruitor ahtiată. S'a pus în fața oglinzii, avid să-și cunoască noua expresie a feții și convins până 'n rărunchi, că el nu mai e dascălul anonim și uitat din târgul cutare. Și meritul îi revenia pe deantregul lui. Știa cum să măgulească slăbiciunile celor mari. În definitiv, asta e secretul tuturor ascensiunilor.

Și-acum de pildă, dacă s'a hotărât să facă o vizită de rigoare la înaltul său protector, nu merge cu mâna goală. Duce cu sine, ca un suprem triumf pedagogic, certificatul de promoție cu media cea mai bună a «vlăstarului» care — (agrăirea și-o rememorează mintal) — va fi un vrednic emul al tătanelui său ilustru.*

În drum — un țaran își descoperă fruntea înaintea lui. Dascălul își duce neglijent două degete la pălărie; — pentru un țaran ar fi păcat să-și șifoneze pălăria nouă. Țaranul însă nu-l îngăduie să treacă:

— Domnule, mă rog — sunt tatăl lui Bența..

— O-o-oh... tatăl lui Bența — repetă dascălul mecanic și prixește în gol. Trăsăturile feței i s'au împietrit deodată. Ce vrea țopârlanul cu plodul lui ?

— Băiatul d-tale și-a dat în petec . . . A fugit ? Fugit rămâne. N'am să-l mai reprimesc la școală... de altfel nici n'aș mai putea s'o fac — și dascălul își amintește, pentru a nu știu câtea oară, că s'a terminat cu munca de corvoadă dascălească de-acu' înainte.

Fața țaranului e parcă tăiată în piatră. Brazdele umbroase și adânci din față contrastează straniu cu pletele cărunte ce-i spânzură pe frunte. Numai privirile ard și dascălul ocolește să 'nfrunte aceste priviri, uitându-se pieziș în altă direcție.

— E păcat... domnule învățător... păcat... geme țaranul și parcă răsufierea i-a încremenit pe buze.

Dascălul are o subită crispare de temeneală și pălăria sboară aproape la pământ. E protectorul, care trece tocmai pe caldarîmul opus și căruia îi datorează vizita de recunoștință. Impacient să se scuture de insistențele țaranului, — îi întinde mâna cu o săltare din umăr și mai adaugă.

— Imi pare rău... dar nu se poate.

Țaranul însă n'a atins mâna întinsă. A continuat numai, cu glas târăgănit și fremătând de durere :

— Acu' l-au găsit pe Bența al meu... l-au scos din iezer... unica mea nădejde la vreme de bătrânețe...

Dascălul însă n'a mai auzit ce spune, ci a plecat razna în urma înaltului său binefăcător. Ar fi fost o greșală de neiertat să mai asculte bâlbâiala obraznică a bătrânului.

Iar țaranul stă înfipt locului, ca o stană de piatră, cu coatele proptite în vintre și gândul aiurea, așteptând parcă pe cineva care să-i înțeleagă durerea nemărginită. Lumea ce șuvoește în sbucium continuu pe stradă, îl burdușește din toate lăturile, parcă tocmai el le-ar sta tuturora în cale.

Alex. Ceușianu.



CĂRTI

AXEL MUNTHE: „Cartea dela San-Michele“, „O carte de demult“ (edit. Națională Ciornei, S. A),

În seria lungă a cărților traduse în românește din literaturile streine, aceste două cărți ale medicului suedez Axel Munthe, însemnează o etapă în plus pentru spiritul omenesc, tulbure și nedumirit, care vrea să se orienteze și care n'are încă stabilit temenic un fel cald de a înțelege lumea și viața cu toate ale ei, bune sau rele, cu oamenii, fenomenele, lucrurile și chiar animalele ei. Umanitarist, alturist, fiu al celei mai imediate naturi, deplin cufundat în angrenajul vieții și al naturii, cu o pătrundere naturală desprinde veșnicul omenesc, eternul ideal frumos și nobil din cei mai mulți oameni pe cari îi descrie, din animalele pe care și le-a făcut tovarăși și a căror viață o leagă în strânsă unire cu a omului. Fără a se pierde în închipuiri, fără a-și imagina atitudini și scene — cu excepția ultimului capitol din întâia carte unde prezintă o viziune a lumii în care trăește după moarte — cu un realism isbitor, ca într'o panoramă — caleidoscop, plimbă prin fața cititorilor oameni, caractere, firi, personalități, fenomene, animale cu cari și cititorul s'a întâlnit în zilele vieții lui, pe cari mulți le-au văzut și au trecut superficial peste și pe lângă ele. Scriitorul-medic Axel Munthe, pornind dintr'un crez unghiular al vieții, un crez de un vibrant umanitarism, altruism și idealism, tratează subiectele sale cu o caldă manieră și știe să prindă și să împingă la atari acțiuni și atitudini personagiile sale, ca în acestea să se resfrângă imboldurile nobile cari se află în adâncurile creațiunilor lumii. Personagiile lui, naivi, nefericiți, nevinovați, ipocriți, îngânfați, abrutizați, criminali, decăzuți, simpli copii ai naturii nealterate

de civilizație europeană, oameni din lumea ghețurilor dela Nord, bolnavi din toate categoriile sociale, oameni din saloane și bordeie, din orașe mari și sate, din suburbii și dela câmp, defilează prin fața cititorului și pe toți îi face să-și întoarcă față spre sursa luminoasă a drumurilor simple și curate, cari sunt trase de buna și calda natură. Multe animale pe cari le tratează: pantera, ursul, câinele, privighetoarea, ciocârlia, momițele, au toate ceva din omenesc în ele, cu părți și manifestări prin care se adeverește un crez adânc și divin: spre întregire între ele și nu spre distrugere sunt create elementele lumii și ale vieții. Scriitorul Axel Munthe a întrevăzut armoniile creației și este un colaborator al naturii, un soldat de rând în marea armată a elementelor vieții cari năzuiesc spre o lume bună. Straniul vieții, jocul nebun al întâmplărilor, coincidența, fatalul chiar, sunt redate cu un realism așa de strâns, încât ți se pare că se scurge lin și fără cotituri, ca să se îplinească legea inexorabilă, indelebilă a vieții și a lumii. Un solidarism unește realitățile acestei lumi și în puterea omului stă puțința realizării unei lumi bune și senine. Axel Munthe știe vedea și persoane cari la un moment dat au pierdut busola, fie că un destin îi poartă încoace și încolo, fie că sunt răi. Figurile de preinși mari medici, figurile de dame ipohondrice, bolnave de ipercivilizație, ipernutriție sau maladii «la modă» sunt tratate compătitor dar caustic. Femeia naturală, femeia în care se resfrânge devotamentul social, are în cartea lui A. Munthe pagini vibrante, cari o așează pe această femeie, fie că o cheamă Ristin sau Soeur Philomene — pe treapta unde știm că stau surorile și mamele noastre. Amândouă sunt cărți cari se pot ceti cu cel mai mare folos pentru oricine.

Aurel Pop.

„Nu este zăbavă mai plăcută și mai folositoare decât cetitul cărților.“

Miron Costin.

MIHAIL SADOVEANU: Frații Jderi (roman istoric).

(Edit. Naționala — Ciornei).

„*Neculce mi-e carte de căpătâiu*“, mărturisea cândva dl Sadoveanu în admirația dsale desăvârșită față de trecutul nostru strămoșesc, de acel trecut simplu dar măreț și care sub pana dsale de maestru este puternic evocat înaintea ochilor minții noastre. Impletire de legendar și real, romanele istorice ale dlui Sadoveanu ne însuflețesc o lume demult apusă, o lume simplă în viață dar sănătoasă în tradiții și care alături de vrednicele fapte de arme, își trăia firul vieții ei proprii, cu slăbiciunile și patimele etern omenești.

În cadrul istoric — epoca Marelui Ștefan — se desfășoară povestea vieții comisului Manole Jder Păr-Negru și a fiilor lui: Simion, Nicoară, Damian, Cristea și Ionuț — mezinul — *născut după feleșagul cucului în cuib străin*, dar cu aceeași pată cafenie le ochiul stâng, semnul familiei Jderilor. Printre grijile multe și grele pe cari le dădea slujba Domniei și situația lui de tovarăș al Coconului domnesc, Jder cel mitetel este săgetat de dragoste năprasnică pentru jupânița Nasta, dragoste ale cărei urmări îl aruncă în disgrația lui Vodă. O năvală mare a Nohailor îl face pe Ionuț Jder să se reabiliteze în ochii Domnului. După luptă el se reîntoarce la casa părintească, sdrobit de durere că Nasta fusese luată în robia tătarilor. Aici, munca și grijile hergheliei domnești, oblăduirea fratelui Simion și mai ales leacurile comisoaiei Ilisafă par să-l vindece. Dar aflând veste că jupânița Nasta a fost vândută lui Suleiman-bey din Chilia, Ionuț pleacă fără veste s'o libereze. Jderii ceilalți îl iau din urmă, iar la Chilia săvârșesc cu toții minunate fapte.

Acestea este subiectul ultimului roman al dlui Sadoveanu.

Ca și în celelalte, autorul ne prezintă pe boerii noștri vechi, primitivi în vorbe și apucături, dar vrednici în fapte și iubitori de țară. Pe lângă figurile Jderilor bine fixate, se conturează tot atât de bine figura Marelui Ștefan, cumpănit la vorbă și aprig în hotărâri; a ușuratecului Alexandrel — fiul său; a bătrânului mucalit Nichifor Căliman și în sfârșit a jupănesei Ilisafă. O lume care ne înveselește și ne înduioșază și pe care

o urmărim cu adâncă dragoste și înțelegere până la ultima pagină. Minunat este redată iarăș mulțimea cu psihologia ei aparte; care se agită cu vuet de ape mâniașe și se liniștește ca prin farmec (cap. I).

Cu sursele dsale inepuizabile și cu neîntrecutul său meșteșug, dl Sadoveanu a rămas acelaș cald povestitor care ne-a fermecat totdeauna și care începe să se învăluiască, parcă, în aceeaș atmosferă de legendă ca și eroii săi, depe cari cu atâta măestrie scutură praful vremii.

O minunată limbă moldovenească, plină de dulceață și mlădieri, asemeni murmurului liniștit al vântului prin frunzele pădurii — atmosferă de taină și de vis — iată graiul dlui Sadoveanu. După Creangă, Sadoveanu este al doilea maestru în redarea graiului moldovenesc.

Gh. Anitei.

CEZAR PETRESCU: Luceafărul (romanul lui Eminescu. Edit. Națională — Ciornei.) Printre manuscrisele lui Eminescu aflate la Academie, pe marginea unei versiuni a Luceafărului, poetul a scris cu mâna sa această însemnare: *»În descrierea unui voiaj în țările române, germanul K. (Richard Kunisch) povestește legenda Luceafărului. Aceasta e povestea. Iar înfelesul alegoric ce i-am dat este că dacă geniul nu cunoaște nici moarte și numele lui scapă de noaptea uitării, pe dealtă parte însă, pe pământ nu e capabil de a ferici pe cineva, nici capabil de a fi fericit. El n'are moarte dar n'are nici noroc.»*

Dl Cezar Petrescu a pornit dela această însemnare simbolică, pentru a scrie la rândul său romanul *Luceafărul*, care nu e decât romanul lui M. Eminescu, adică al geniului fără moarte, dar și fără noroc în viață.

În acest prim volum, dl Cezar Petrescu ne prezintă copilăria și adolescența poetului, stăruind asupra lor, deoarece ele dau pecetea întregii opere eminesciene.

(Din Gazeta festivă a cărții.)

G. G. ANTONESCU: *Pedagogie Contemporană. Probleme și curente.*

Dacă pedagogia trecutului ne-a dat anumite principii generale de educație, pedagogia contemporană este frământată de o mulțime de încercări de a găsi noi curente și metode în educație, potrivite cerințelor de azi. Specialiști competenți în materie s'au pus în serviciul acestei idei, contribuind astfel la promovarea acestei științe. Incepând cu Wundt și elevii săi, pedagogia experimentală a găsit teren în mai toate țările civilizate. Dl G. G. Antonescu, cunoscut tuturor prin activitatea sa în această direcție, dă la iveală o nouă lucrare „*Pedagogia Contemporană*“, unde cu o adâncă putere de pătrundere, disecă toate problemele de ordin educativ. În partea I tratează probleme generale și speciale, iar în p. II curente contemporane. Dsa arată cum la cele mai multe persoane, cu un rol bine determinat în educarea tineretului, se observă un indiferentism pedagogic. Opus acestui indiferentism vedem diletantismul pedagogic, manifestat prin tendința unor persoane streine de învățământ de a da soluții anumitor probleme educative, pe cari nu le înțeleg. Învățământului informativ de azi îi opune pe cel formativ organicist, altoit pe cunoașterea individualității. Individul are nevoie de cultură generală și specială. Nu trebuie neglijată nici latura morală, care stă la baza formării personalității. Condamnă sistemul de educație morală prin reprimare, înlocuindu-l cu acel prin convingere. Problema sexuală e rezolvită prin adoptarea principiului sublimării. În cap. „*Probleme speciale*“ dl Antonescu, alături de criza economică vede criza învățământului, un rău care-și are origina în corpul didactic. O mulțime de reformatori, cari n'au avut răbdarea să ducă până la capăt opera începută de înaintașii lor, au jertfit pe altarul ambiției lor școala românească. Vede totuși înălturarea acestei crize prin respectarea unor principii statornice în pedagogie ca: altoirea cunoștințelor pe individualitatea copilului, școala trebuind să fie formativ-organicistă, individualistă, și activistă. (p. 82). Acestei crize îi opune dealismul educatorilor. Preocupat de aceste probleme, schițea-

ză drumul spre care trebuie să se orienteze școala românească, îmbrățișând concepția integralistă. Ocupându-se de pregătirea corpului didactic, cere înființarea unei „Școale Normale superioare” „*Cel mai bun conducător al școalei românești de azi și de mâine ar fi acela care ar realiza condițiile necesare unei bune pregătiri a corpului didactic.*” (p. 99) O școală bine organizată are nevoie de organe de control constructiv, nu polițist ca până acum. Vorbind de rolul școlii primare întrevide «*învățătorii cari ne trebuie*» având la bază pregătire universitară. În p. II. Dl G. G. Antonescu, după ce arată criteriile de care e condus în aprecierea curentelor noi în educație, pune întreaga problemă într'un cadru cu două mari ramificații: 1. realismul pedagogic și idealismul pedagogic, cari la rândul lor se bifurcă în individual și social. Adepții realismului individual susțin ca și Rousseau, educația liberă. Intre curentele noi amintește: pedagogia experimentală, curentul activ, realismul individual și psihanaliza. Din realismul individual fac parte și refulările de sentimente, realitate tristă care trebuie să facă pe cei mai mulți să înlocuiască disciplina prin constrângere cu cea prin convingere. După ce am cunoscut realismul individual e nevoie să cunoaștem realismul social, spre a adapta pe individ societății în care trăește. Vorbind de regionalismul educativ, se ridică împotriva acestui sistem exagerat, care duce la disocierea națională. Idealismul ca și realismul pedagogic, ia forma individuală sau socială sub diferite aspecte: politic, etic, regionalist, etc. Implementarea realismului pedagogic cu idealismul duc la adevăratul scop al educației. Lucrarea dlui G. G. Antonescu, scrisă într'un stil așa de atractiv și curgător și cu un cuprins așa de bogat, chiar dacă unele chestiuni le întâlnim și în alte lucrări ale d-sale, este de mare valoare și merită să fie cetită nu numai de învățători, ci de toți acei ce sunt puși în slujba educării tineretului.

N. Gherlan.

Cronica măruntă

În zilele de 2 și 3 Maiu a. c. s'a ținut în Târgu-Mureș congresul general al profesorilor secundari la care a participat și Dl. Dr. C. Angelescu ministrul instrucțiunii.

S'a votat următoarea moțiune :

1. Considerând că școala are cel mai însemnat rost al său, educația națională și formarea caracterelor viitorilor cetățeni și conducători ai statului național român, declară că profesoria va lupta cu toate forțele și tot entuziasmul pentru întâietatea elementului național românesc în viața politică, culturală și economică a țării; iar pentru a găsi soluțiile cele mai potrivite și echitabile pentru împlinirea scopului, se va supune această capitală problemă studiului serios și amănunțit secțiilor asociației, pentru rezoluții. Comitetul central va convoca — la momentul oportun — o adunare generală extraordinară.

2. Aprobă și propune d-lui N. Carp ca să înceapă lupta energetică pentru o nouă lege de adevărată armonizare a salariilor funcționarilor publici, urmând ca profesoria secundară să fie încadrată pe treapta de salarizare potrivită pregătirii morale și rolului său profesional și social.

Inaugurarea săptămânii cărții. Duminică 12 Maiu a. c. orele 11.30 a avut loc în localul Fundației Dalles înaugurarea »săptămânii cărții« la care a participat M. S. Regele, D-nii Dr. C. Angelescu ministrul instrucțiunii, prof. Dim. Gusti, N. M. Condiescu președintele S.S.R.-ului, prof. Mrazec președintele Academiei Române, Alex. Rosetti directorul fundației pentru artă și literatură, etc.

Dl. Dr. C. Angelescu — ministrul instrucțiunii — în cuvântarea d-sale a arătat importanța cărții în cultura unui popor și

necesitatea răspândirii ei în masele largi dela sate.

În numele Academiei a vorbit D-l prof. Mrazec. D-l prof. Dim. Gusti arată opera înfăptuită de Fundațiile Regale pe terenul tipăririi cărților literare. A mai vorbit D-l N. M. Condiescu președintele S.S.R.

Tuturor le răspunde M. S. Regele spunând între altele: „Oamenii sunt trecători, faptele lor sunt trecătoare, iar gândirea lor rămâne veșnic ca o pecete a timpurilor.” Uniunea Fundațiilor Regale — după dorința expresă a M. Sale — va vărsa suma de 2.000.000 lei pentru căminul scriitorilor români.

*

Dela Asociația Generală a Învățătorilor. Se aduce la cunoștința tuturor colegilor în cauză că s’au dat dispoziții de către minister pentru trecerea în state a gradațiilor cuvenite pe 1. Aprilie. Nădăjduim că va fi foarte curând rezolvată și problema celorlalte sporuri.

*

La examenul de definitivat au fost declarați reușiți 71 de candidați și candidate. Publicăm mai jos numele și mediile obținute de fiecare în ordinea clasificăției: Pop Petre 9.33, Suteu Eliza 9.00, Dandea Elena 8.90, Albu Nicolae 8.86, Zamfir Ioan 8.86, Ciorogaru Nicolae 8.60, Zavaschi Lazăr 8.46, Stefăniu Ctin 8.37, Stefănescu Maria 8.33, Hociotă Ioan 8.26, Iacob Gh. 8.20, Vranău Dimitrie 8.20, Cruceanu N. 8.06, Staicu Ene 8.04, Ungur Victoria 8.04, Cioloboc Ioan 8.00, Moraru Elena 8.00, Târnoveanu Ortensia 8.00, Viciu Gabriela 8.00, Ghiță Dtru 7.86, Serban Ioan 7.86, Popescu Ctin 7.73, Popescu Maria 7.73, Marin Vasile 7.66, Stănculescu Maria 7.66, Tiganaș Ioan 7.66, Gherghina Veturia 7.53, Haja Vasile 7.53, Macavei Victoria 7.53, Natea Petru 7.53, Holirca Aurel 7.46, Jianu Mihail 7.46, București Ana 7.40, Moldovan Alex. 7.40, Nicoară Maria 7.40, Pescaruș Camil 7.40, Cioban Vasile 7.33, Cruceanu Adelina 7.33, Cridon Gh. 7.33, Dan Ioan 7.33, Dănilă St. 7.33, Făgurel Mihai 7.33, Furdui Emilian 7.33, Iuja Victor 7.33, Mureșan Emilia 7.33, Negrea Alex. 7.33, Oltean Alex. 7.33, Piciu Dionisie 7.33, Suceava Maria 7.33, Oprescu Ioan 7.26, Tabarcea Aurora 7.26, Pop Alex. 7.20, Părvănescu D. 7.13, Pitea Ilie 7.13, Serbănuț Petru 7.13, Bredea Vasile 7.06, Nițulescu Otilia 7.06, Rusu Petru 7.06, Kádár Ana 7.00, Királyhalmi Iosif 7.00, Chirilă Maria 7.00, Gherghina Dtru 7.00, Imre Iosif 7.00, Moga Ecaterina 7.00, Nagy Nicolae 7.00, Puscás Ana 7.00, Staicu Raveca 7.00, Suceava Vasile 7.00, Tomuța Ioan 7.00, Totolici Staicu 7.00, Ursu Maria 7.00.

Reviste

Revista generală a învățământului an. XXIII. nr. 3—4 Dl A. Valeriu în conferința sa rostită în ziua de 16 Martie, a. c. la societatea institutorilor din București, atacă o problemă de ordin educativ anume „Educație și administrație” din care spicuim următoarele:

Este foarte adevărat că, în toate domeniile de activitate socială se face o mare deosebire între forurile făuritoare de concepții și între organele cărora le revine sarcina de a traduce în fapt acest concepții. Idealul educativ al unui popor are ca mediu de inspirație idealul de viață ce și-l făurește. Dacă în antichitate se urmărea desăvârșirea individului în mod izolat, azi nu se poate concepe în afară și independent de grupul etnic în care se integrează.

Administrația școlară nu trebuie să mai fie un zid despărțitor între făuritorii de concepții și cei ce sunt puși să le aplice. Ea trebuie să formeze puntea de legătură între acești factori.

Administrația, pe lângă rolul tehnic, are totuș și un rol educativ. În față îi stau mai multe piedici între cari amintim: rutina „așa am apucat” inovația, moda, snobismul, formalismul birocratic exagerat, expedientul administrativ, inadvertența în eșalonarea activității.

Dl A. Valeriu după ce constată starea de fapt a administrației noastre în general, formulează anumite concluzii dând în acelaș timp sugestii de viitor. Arată deasemenea cum trebuie să-și înțeleagă organele de control chemarea. În felul arătat de d-sa, prin colaborarea tuturor factorilor educativi, s'ar ajunge la „cetatea fermecată a idealului”.

În nr. 5—6 al acestei reviste dl Iosif Gabrea, cunoscut prin preocupările sale de ordin didactic, preconizează modificarea programei învățământului primar. După o minuțioasă analiză a actualei programe în comparație cu programa franceză, d-sa face următoarele propuneri principale:

1. Programele-tip alcătuite de Minister vor trebui adaptate de învățător ținând seama de regiune, mediu social etc.

2) Chestiunile din programa școlii primare vor fi grupate după domeniile mari la care se referă, spre a înlesni învățământul global.

În ciclul al II-lea al școlii primare să se dea o mai mare importanță disciplinelor realiste, acestea pregătind pentru viață.

Obiectele de învățământ vor fi așezate în programă în așa fel ca să se respecte principiul „corelației”. Analizând problema manualelor didactice, d-sa e de părere ca în locul manualelor actuale să se introducă manualul unic. Monopolul manualelor ar fi în detrimentul calității lor, în timp ce libera concurență ar spori calitativ valoarea lor.

* * *

Pedagogia experimentală Bacău, an. 27. nr. 1, 2, 3. cuprinde articole semnate de d-ii Gr. Tăbăcaru, C. Moscu, N. I. Bibiri și Tăn. N. Popa. Este o revistă cu un trecut frumos închinată preocupărilor didactice și condusă de unul dintre promotorii curentului activ la noi în țară, care nu înțelege să se mărginească numai la teorii seci, ci acestea sunt însoțite de realizări practice. Dl. Gr. Tăbăcaru având colaboratori devotați în învățătorii școlii de aplicație pe care o conduce, în numărul de față ne pune la dispoziție un bogat material din domeniul didacticei experimentale. Este foarte adevărat ceia ce zice d-sa că „s'a exagerat oarecum — în ultimul timp — chestiunea fișelor individuale și s'a neglijat fișa școlară sau didactică, mult mai importantă atât pentru educație, cât și pentru școlari.” Se studiază copilul „noțiune” și nu „copilul propriu” școlarul cu care avem de lucrat, spre a-i apropia de suflet cunoștințele prevăzute în programe așa de diferite de construcția lui sufletească.

* * *

Natura, an. XXIV No. 4., revistă pentru răspândirea științei, publică o notă din conferința d-lui Petre Sergescu, profesor universitar din Cluj, un adânc cunoscător al istoriei și filosofiei matematicii. În conferința d-sale „*Câteva aspecte ale gândirii matematice contemporane*” arată că a fi un matematician, nu e tot una cu a fi un bun calculator. Calculul în matematică joacă același rol ca și cuvintele în literatură. Pentru ca cineva să înțeleagă matematica „trebuie să studieze mai întâi materialul mort cu sufletul viu, cu gândirea matematică” Regulele matematice sunt prea seci, prea aride și deaceia elevii școlilor secundare au o deosebită oroare față de această știință.

Ce să mai zicem în școala primară, unde elevii nu se pot rezema pe efortul conștient al adultului. Rămâne ca învățătorul, prin dibăcia lui să facă interesante și atractive studiile ce par a fi depărtate de sufletul lor.

* * *

„Gândirea” An. XIV, No. 5. Este una din revistele mari care excelează în apariție din toate punctele de vedere. Incepând dela finețea hârtiei până la fecunditatea articolelor scrise în mai toate numerile, revista își justifică pe deplin titlul. Gânditori ca dl. Lucian Blaga ne dă în „Spațiul mioritic” prilejul de a călători cu mintea în domeniul artelor ce înobilează sufletul. S'a crezut de unii că în erarhia filozofică a artelor, muzica ar ocupa primul loc. Este recunoscut de oricine că sunt indescriptibile momentele trăite sub imperiul muzicii religioase a lui Bach, jucăușă a lui Mozart, sau tragi-tumultoase a lui Beethoven, dar nu e

mai puțin adevărat că rămâi extaziat în fața unor creații plastice eșite din mâna unui Leonardo d'a Vinci, Raphael, Grigorescu, etc. Fiecare popor are un anumit specific ce se împregnează complet în toate manifestările lui de artă. Este un orizont spațial în care fiecare popor se mișcă, orizont care se ghicește din ritmul muzicii și poeziei sale.

Auzind un cântec rusesc îți apare înaintea ochilor stepa în toată goliciunea ei, străbătută de un suflet ce pare că nu-și găsește niciodată ținta. Un cântec alpin închide în el gâlgăirile și sgomotele cataractelor, glasuri înăbușite rostite din văgăuni sau sgomotele puternice cu profil de fulger ale marelui munte. Cântecul de dans argentinian cu melodie de acordeon stârnește dorința fierbinte a cărnii, care nu-și găsește deslegarea din cauza piedecilor ce i se pun în cale. Se vede dar „nu atât înrăurirea peisagiului asupra muzicii, ci modul cum peisagiul se integrează n angrenajul unui suflet, dobândind accente din partea acestuia“ Transplantând această analogie în domeniul muzicii noastre, vedem cum doina românească are în spatele ei un orizont larg „plaiul“. Doina românească cântată de o țarancă ce-o trăește cu trup și suflet, cu glasul expresie a sângelui „evocă un orizont specific, orizontul înalt, ritmic și indefinit alcătuit din deal și vale.“

Vorbind de un orizont al culturii diferitelor popoare, dl Lucian Blaga ajunge la credința că „Subconștientul se simte organic și inseparabil unit cu orizontul spațial, în care s'a fixat ca într'o cochilie ; el nuse găsește numai într'o legătură laxă sau labilă, dela subiect la obiect cu acest spațiu, cum se găsește conștiința față de peisaj. Orizontul spațial al subconștientului e deci o realitate sufletească mai adâncă și mult mai eficace decât ar putea să fie vreodată un simplu sentiment.“ Spațiul mioritic al doinelor noastre face parte din structura sufletească a ciobanilor.

Orizontul spațial mioritic se resimte chiar și în manifestările noastre arhitecturale, ca o reminiscență a vechilor așezări ciobănești. Sub acest raport noi n'avem tendințe de expansiune în lat sau în înălțime. Orizontul spațial ce zace în subconștientul nostru închide în el toate simțirile românești ce n'au fost rostite, dar care au bătut în acelaș ritm căci „poporul românesc s'a născut în momentul când spațiul-matrice a prins forme în sufletul său“ Acesta este elementul statornic, comun tuturor.

* * *

„Glasul Mureșului an. No Cu o introducere mieroasă, cu tămăleli de duhovnicească prietenie pentru fostul redactor al Revistei „Progres și Cultură“ dar mai ales cu pretinsă obiectivitate, dl Vasile Netea, într'un articol din gazeta politică locală „Glasul Mureșului“ caută nod în papură. Nu un răspuns sau o justificare vom da noi, ci mai mult o punere la punct, de care revista e datoare pentru trecut și pentru viitor. A așteptat în umbră apariția primului număr ieșit din noua redacție, pentru ca să ne dovedească adâncă d-sale perspicacitate, talentul de

pamfletar, și spiritul combativ ce-i caracterizează activitatea însuflețită de idealul binelui obștesc, a propășirii culturale, *dar mai ales a intereselor personale.*

Dar, să destrămăm puțin nodul și să vedem dacă într'adevăr a fost așa de strâns, încât să-l facă pe dl V. Netea să țipe, nu ca prieten al fostului redactor, ci ca simplu învățător, burduf de carte, priceput în toată tehnica pedagogică, înzestrat dela natură cu daruri de adevărat apostol și care, ne mai având nevoie de o cultură profesională și descoperindu-și vocații literare și politice cu stigmatul genialității, a simțit că revista așa cum încearcă să fie, nu va mai prezenta pentru d-sa și ceilalți învățători niciun farmec, pe care d-sa l-a simțit decând s'a adăpat la poezia simbolistă și filosofia spiritualistă, pentru care are o deosebită structură de înțelegere, în raport cu articolele noastre de pedagogie teoretică și practică, de care nu mai are nevoie de când și-a descoperit genialitatea politică de nuanță *mussolinistă.*

D-sa descopere contradicții și insuficiențe în noua redactare a revistei, deși recunoaște identitatea noului program cu cel la care a colaborat permanent și pe care îl slăvește. Pentru a nu mai întinde vorba, îi recomandăm însușirea cât de sumară a anumitor principii de logică și mai ales revizuirea gramaticii de cl. III. primară în ce privește acor-
durile gramaticale, deoarece și nouă ne sună urît în urechi expresii ca
acestea „integrarea manifestărilor intelectuale creatoare, al învățătorilor,
în problematica culturii generale” care caracterizează stilul dlui Netea, despre care vom mai vorbi.

* * *

Albina an. XXXVIII. No. 19. Foaie săptămânală pentru popor, apare sub egida *Fundației Culturale Regale „Principele Carol”*. În timp ce toate publicațiile din țară au consacrat pagini întregi *Săptămânii Cărții*, Albina nu putea să rămână străină de aceste manifestări. În acest scop, numărul acesta se ocupă în întregime de toată mișcarea ce s'a făcut în ultimul timp pentru propaganda culturală. În afară de înaltul cuvânt al M. S. Regelui Carol II, găsim cuvântările rostite de dl dr C. Angelescu, ministrul instrucțiunii, dl prof. Mrazek, prof. D. Gusti și alții. În partea dela urmă se cuprind sfaturi pentru popor. E o revistă ce n'ar' trebui să lipsească nici unui învățător.

N. G.

Partea oficială

Asociația Învățătorilor din Județul Mureș

No. 62—1935.

Convocare

Adunarea generală a învățătorilor din Județul Mureș se va ține în ziua de 22 Iunie 1935 (Sâmbătă) în sala festivă a municipiului Tg-Mureș, cu următorul program:

1. La ora 8 a. m. Serviciul divin la ambele biserici românești.
2. La ora 9 a. m. Deschiderea adunării generale ordinare.
3. Raportul secretarului despre activitatea asociației.
4. Raportul casierului.
5. Alegerea comisiunilor pentru verificarea rapoartelor de sub punctul 3 și 4.
6. Conferința d-lui Ștefăniu Constantin inv. Teaca, despre „Școala primară și problema moralității în societatea românească“.
7. Raportul comisiunilor.
8. Aprobarea bugetului pe anul financiar 1935—36.
9. Chestiunea înființării Băncii învățătoresți.
10. Eventuale propuneri.
11. Alegerea comitetului și a censorilor.
12. Închiderea adunării generale.

În cazul când nu se vor prezenta membrii în majoritatea statutară, adunarea se va ține cu orice număr de membri în aceeași zi, la ora 11 a. m.

Tg-Mureș, la 18. Maiu 1935.

Președinte, ss I. Runcu. Secretar, ss Fl. Nistor.



PROGRES SI CULTURĂ

REVISTA ASOCIAȚIEI ÎNVĂȚĂTORILOR din județul MUREȘ.

Apare lunar, afară de Iulie și August sub îngrijirea Comitetului Asociației.

*Comitet de redacție: Dr. N. CREȚU, I. RUNCU,
GH. ȘUTEU, GH. ANIȚEI, N. GHERLAN
și I. COMĂNESCU.*



BCU Cluj / Central University Library Cluj

Abonamentul anual :

Pentru învățători Lei 100.—
Pentru comitetele școlare și alte categorii . Lei 120.—

Toate manuscrisele, revistele și cărțile de recenzat se vor trimite pe adresa redacției.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacția: Școala de aplicație din Tg.-Mureș

Administrația: Cooperativa de librărie „Progresul“.
